

Tabulka přípravy učební jednotky (lekce)

Název učební jednotky (téma)	Spolupráce a její význam
Stručná anotace učební jednotky	<ul style="list-style-type: none">• Lekce ukazuje žákům význam a nutnost spolupráce, která je jedním ze základních předpokladů dobře fungujících mezilidských vztahů.• Žáci pracují ve skupinách a ve dvojicích, aby byl význam nutnosti spolupráce dostatečně vyzdvižen.• Výsledkem jejich práce je návrh řešení daných situací, na kterém se jako skupina dohodnou a kterým pomohou konkrétnímu člověku v nelehké životní situaci.• Svá řešení žáci následně konfrontují s výsledky práce ostatních skupin a snaží se najít společné východisko a společné řešení.
Časový rozsah učební jednotky	1 vyučovací hodina - 45 minut
Nutné předpoklady	<ul style="list-style-type: none">• Žák je schopen definovat mezilidské vztahy a objasnit, v čem je pro člověka přítomnost ostatních členů společnosti důležitá.• Žákovský kolektiv se navzájem zná, jednotliví aktéři nepociťují ostych před druhými.
Věk žáků	3. ročník SŠ/Gymnázia
Zařazená průřezová témata	<ul style="list-style-type: none">• Osobnostní a sociální výchova• Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech
Vyučovací obor	Občanský a společenskovědní základ

<p>Cíle jednotlivých průřezových témat (DOV) a vyučovacích oborů (OVO), které chci v dané učební jednotce naplnit</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Žák si uvědomuje hodnotu lidské spolupráce. • Žák si uvědomuje, že v různých životních situacích často nebývá pouze jediné řešení. • Žák umí spolupracovat. • Žák si uvědomuje potřebu a přínos mezilidské soudržnosti a spolupráce. • Žák na příkladech ilustruje vhodné způsoby vyrovnávání se s náročnými životními situacemi.
<p>Cíle učební jednotky</p>	<p>Cílem lekce je vzbudit v žácích přesvědčení o nutnosti spolupráce za účelem řešení dílčích problémů, se kterými si člověk jako jedinec neví rady. Žák je tedy schopen uvést výhody řešení problémů ve spolupráci s ostatními.</p>
<p>Hodnocení</p>	<p>Předmětem hodnocení jsou nejen navrhovaná řešení, která se opírají především o spolupráci aktérů daných příběhů, ale také schopnost žáků navzájem spolupracovat a směřovat ke společnému cíli. Míru spolupráce hodnotí jednak učitel, jednak sami členové jednotlivých skupin.</p>
<p>Popis učební jednotky, obsahující použité metody a reflexi směřující ke všem zformulovaným cílům</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gordický uzel – všichni žáci se postaví do kruhu, natáhnou ruce před sebe a zavřou oči. Na pokyn učitele se se zavřenýma očima rozejdou směrem ke středu kruhu a za natažené ruce se zcela náhodně chytí. Učitel dá žákům pokyn, aby oči otevřeli, a sdělí jim, že jejich úkolem je rozplést vzniklý propletenec. Rozplétání má jedinou podmínku – ruce musí zůstat spojené. • Neposedný papír - učitel rozdělí žáky do skupin pomocí čísel (připraví si sadu karet, ve které budou od každého čísla zastoupeny 4 karty, celkový počet karet odpovídá počtu žáků ve třídě; žáci si karty losují a tvoří tak zcela náhodné skupiny). Každá skupina dostane arch balicího papíru, na který se všichni společně postaví. Učitel skupinám sdělí, že jejich úkolem je přetočit papír stranou, na které stojí, směrem dolů. K plnění úkolu nesmí žáci používat ruce. • Diskuse – učitel klade žákům otázky a vybízí je k diskusi. V jejím průběhu dbá na to, aby vznikl dostatečný prostor pro odpovědi všech žáků. <p>Možné otázky:</p> <p style="padding-left: 40px;">✓ <i>Jak hodnotíte náročnost úkolů?</i></p>

- ✓ *Který úkol byl pro Vás těžší?*
- ✓ *Nakolik ovlivnila Vaši spolupráci na otáčení papíru přidělená skladba skupiny?*
- ✓ *Do jaké míry je, podle Vás, spolupráce pro člověka důležitá?*
- ✓ *Spoléhali už jste ve svém životě na jednání někoho jiného? Pokud ano, o koho šlo? Pokud ne, co bylo hlavním důvodem, který Vám bránil?*
- ✓ *V jakých situacích se spoléháte raději sami na sebe?*
- ✓ *V jakých situacích dáváte přednost raději spolupráci?*

- Pomoc lidem v nouzi – učitel rozdá žákům do dvojic dva texty s příběhy lidí, kteří se ocitli v mezní životní situaci. Úkolem žáků je promyslet jejich situaci a snažit se navrhnout možné řešení, které by jim z jejich zdánlivě bezvýchodné situace pomohlo. Svá řešení žáci následně prezentují před třídou.
- Konfrontace řešení – jednotlivé dvojice představily svá řešení, učitel je všechna v bodech zaznamenal na tabuli. Úkolem všech je pokusit se domluvit na společné variantě, za kterou by se postavila celá třída. Žáci postupně hlasují pro variantu, která je pro každého z nich nejpříjemnější. Každý žák má jeden hlas, přičemž se nemusí nutně přiklánět k vlastní variantě, pokud souhlasí spíše s řešením spolužáků. Během hlasování je možné s formulacemi pracovat, aby se na konečném znění shodli opravdu všichni.
- Diskuse – učitel klade žákům otázky a vybízí je k diskusi. V jejím průběhu dbá na to, aby vznikl dostatečný prostor pro odpovědi všech žáků.

Možné otázky:

- ✓ *Pokusili jste se jako celek řešit určitý problém. Bylo pro Vás náročnější přijít s řešením problémů, nebo následně obhájit vlastní názor?*
- ✓ *Se kterým řešením, které se v jejich konečném výčtu objevilo, byste rozhodně nesouhlasil/a?*
- ✓ *Do jaké míry lze najít určitou podobnost mezi spolupráci mezi lidmi a spolupráci mezi státy?*
- Závěr – učitel shrne průběh lekce, zhodnotí práci žáků a nastíní, že problematika spolupráce mezi státy bude tématem další lekce.

Seznam příloh	<ul style="list-style-type: none"> • Příloha - Příběhy lidí
Autor lekce, škola	<p>Mgr. Lenka Hrbáčková Gymnázium Jevíčko, A. K. Vitáka 452</p>
<p>Závěrečná sebereflexe učitele <i>(následuje po odučení učební jednotky)</i></p>	
Co se mi osvědčilo během vyučování	<p>Při aktivitě Gordický uzel je mezním počtem 20 účastníků. Při vyšším počtu je lepší, pokud je skupina rozdělena na více menších celků. U aktivity Neposedný papír je dobré, aby byly skupiny od sebe mírně vzdáleny, nedochází tak k přejímání taktiky při otáčení papíru.</p>
S jakými obtížemi jsem se během vyučování setkal/a.	<p>Po úvodních činnostech (Gordický uzel, Neposedný papír) byli žáci poměrně roztěkaní a následnou diskusi bylo nutné značně korigovat a žáky uklidňovat.</p>
Co bych příště udělal/a jinak (jak bych upravil/a tuto přípravu).	<p>Určitá neposednost žáků je jev, který se v jedné skupině objevit může, v druhé naopak nemusí. Pro další využití bych přípravu ponechala ve stávající podobě.</p>

PŘÍBĚH č. 1

Jmenuji se Veronika, a kdybych si měla dát nějakou přezdívku, nejspíš by to byl Zatracenec, Odpad nebo Špína.

Chodím do druháku na ekonomku, ale šťastná tam fakt nejsem. Škola mě nebaví a spolužáky vyloženě nesnáším. Řekla bych, že naše pocity jsou vzájemný. Na ekonomku jsem nechtěla, bylo to přání našich, a tak jsem se snažila odtam co nejrychleji zmizet. Ideální mi přišlo dokázat, že na to nemám. Tak jsem to sabotovala - písemky, zkoušení, referáty, seminárky. Jenže svojí nepřipraveností jsem vždycky rozzuřila učitele, kteří pak nasolili písemku celý třídě. Spolužáci mě tak pochopitelně začali nenávidět. Psali mi výhružné esemesky, dobírali si mě před hodinou, brali mi věci s tím, že mi je vrátí, až si to zasloužím.

V zoufalství, že změna nepřichází, jsem se rozhodla jít jí na pomoc - s láškou rumu a platíčkem prášků. K mojí smůle ale máma přišla z práce dřív, našla mě a zavolala sanitku. Následovalo martýrium výslechů, proč dělám takový blbiny. Všichni kolem mě skákali jak kolem zlatýho telete - rodiče, učitelé i spolužáci, kteří to nejspíš dostali befelem.

Je mi ale jasné, že to jednou skončí, že se zapomene.

Co přijde potom? Bude to horší? Zvládnou to?

Fakt nevím...

PŘÍBĚH č. 2

Jmenuji se Sabina a rodiče o mě říkají, že jsem narkomanka. Ano, narkomanka. Strašně se stydím za způsob života, který vedu, ale nemyslím si, že bych nemohla s drogami přestat.

Na základní škole jsem byla premiantkou třídy, pilně se učila, účastnila se soutěží, vzorně reprezentovala školu. Rodiče si zvykli, že jsem stále doma, učím se, pomáhám jim. Byli ze mě vždycky nadšení. V deváté třídě jsem se rozhodla pro gymnázium. Rodiče jásali a já se na novou školu těšila.

Přes počáteční rozpaky jsem záhy zjistila, že se ve třídě sešla dobrá parta. Nejblíže jsem ale měla ke Katce, Zdeňkovi a Tomášovi. Chodili jsme spolu ven, do kina, na diskotéku. Jednou Zdeněk přivedl kamaráda Petra, který nám nabídl trávu. Nikdo z nás neodmítnul a byla to super jízda. Od té doby jsme si takhle vylepšovali každý víkend.

Jenže najednou přišli problémy ve škole, nosila jsem špatné známky, rodiče mi pořád nadávali, třídní hrozila, že pokud nepřidám, měla bych přemýšlet o přestupu. Vadilo mi to, a tak jsem si čas od času na uklidňenou „smotla brčko“. Pak přišlu kluci na diskotéce s tím, že mnohem lepší je to s perníkem. S únikem z trablů přišla lepší nálada, ale vztahy s rodiči se trochu vyhrotily. Hrozili mi tím, že mi zařídí léčení.

Abych se tomu vyhnula, sbalila jsem si věci a utekla do squatu, o kterém mi řekl Zdeňkův kamarád Petr. První měsíc to bylo prima, ale nemám už téměř žádné peníze. Navíc mnou začala očividně pohrdat Katka, která se mnou už ani nepromluví.

Uvažovala jsem o návratu domů, ale ten jsem pak zavrhla. Lidi ve squatu tvrdí, že není nad svobodný život, obzvláště když si k pocitu absolutní svobody pomáhám něčím tak skvělým, jako je perník.